

A hét ikerfiú legendája

2009 július 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Szürte, a kárpátaljai kis falu Csap és Ungvár között félúton fekszik. Azt is mondhatnám, hogy véletlenül jártam itt, de gondos kísér?im nem véletlenül kanyarították erre utunkat, s nem véletlenül próbáltak keresni valakit, aki kinyitná és megmutatná a kis román kori templomot. Nem a benti kép, hanem az alkonyi súrlófény által megsimogatott kinti, a templom északi falában látható XV. századi vörös márvány sírk? az, ami emlékezetessé tette számomra ezt az utat, ezt a helyet. Elmesélték, hogy itt nyugszik a régen kihalt Szürthey család – nevüket többféleképpen írták: Sztrittey, Zrittey, Sz?rtey, Szörtey – egyik tagja, akinek ?se a regényes történet? Micbán hét fia közül Tamás volt. Mivel az ? családfáját ismerjük, azt is tudjuk, hogy a templomban, a karzatfeljárónál a padlósíkban található XVI. századi vörös márvány címeres sírk? alatt Szürthey (Zrittey) III. Miklósné Máriássy Krisztina nyugszik.

A néhai Micbánról röviden annyit kell elmondanunk, hogy állítólag II. András (1205–35) idejében a spanyolországi Aragóniából szakadt hazánkba, s innen származik Simon úr új, nyilván ragadványneve is, mivel a spanyol micpán annyit jelent, hogy földesúr. Felesége a legenda szerint hét ikerfiút szült, de „az újabb történeti kritika ezt az egész elbeszélést a mondák körébe utasította” – írja Nagy Iván. T?le tudjuk, hogy „e különös eseményt egy 1622-i halotti beszédben találjuk legel?bb megírva”. Ezt Alvinczy Péter lelkész a Bethlen Gáborné fölött tartott gyászbeszédében mondta el. Elterjedéséhez hozzájárult az a ponyva, amely Tatár Péter Rege Kunyhója 9. számában jelent meg (Pest, 1857) Miczbánné vagy A koldus asszony átka címmel. Alvinczy Péter uram szerint ez a hiteles történet Ecsed várában, mások szerint a Zemplén vármegyei Purustyán várában történt. Van, aki azt állítja, hogy Erdélyben, „Egeresen, hol egy Bocskai van eltemetve, máig is él a nép ajkán e történet, mely szerint az ott folyt volna le. A kastélyban – úgymond – mutatják a termet, hol a lakoma folyt; a mez?n a feneketlen tavat, melybe a gyermekeket vetni akarák; s megnevezik az egeresi uradalom hat faluját, melyben a hat fiú neveltetett.”

A monda arra a régi népi életszemléletre utal vissza, amely elítéli az ikerszülést, s azt nagy szégyennek tartja. Ez az ikerellenes szemlélet mutatkozik meg ebben a mondában, amely röviden arról szól, hogy a királyné/grófné paráznasággal vádol egy szegény asszonyt, aki ikreket tart a karján. Ez az asszony megátkozza ?t, mondván, hogy az Úristen adjon néki hét gyermeket még ebben az évben. S valóban így is történik, de a férjének (aki a szüléskor nincs otthon) csak egyet mutat meg, vall be, a többi hatot bepólyázva, hordóba téve vízre bocsátja. Egy halász talál rá, és bár ? maga is szegény – számos gyermeke van –, felneveli. A f?úri asszony viszont id?vel megbánja tettét, mire romantikus körülmények között az egykor eldobott gyermekek is el?kerülnek.

Ez a legenda – az említett ponyvának köszönhet?en – sok helyen él. Én nemrég egy burgenlandi magyar faluból, Fels?pulyából származó gy?jtésben olvastam.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló